

	Agens	Eigenschappen	Aandoening	Bestrijding Epidemiologie	Andere
Schaap en Geit					
Huidaandoeningen					
Stafylococcus dermatitis	<i>Stafylococcus aureus</i>	Gr+, fac.pathogeen, obl.symb.	wonde (vocht) - huid - xxx ulcus, etter, bloed	diagnose: swab onder korst, etc. - kop/kop contact minder - minder dieren - PF! - isolatie - verwijdering korsten - AB	Geit: zelfde
Actinobacillose	<i>Actinobacillus lignieresii</i>	cfr rund	wondjes thv bv. mondholte - chronische woekering/abcedaties, mastitis	langdurige AB - opruimen	Geit: zelden
Caseuze lymfadenitis (pseudo-tuberculose)	<i>Corynebacterium pseudotuberculosis</i>	Gr+, (~Mycoplasma), moeilijk afdoodbaar door gastheer, resistent in omgeving!	huid (scheren!), per os, navel - opp.LK - genezing of abcedatie (opensnijden: gelaagde etter - beetje groen: pathognomonisch -) - uitzaaiing - thoracale LK (chronische dyspnee: "wasting ewe syndrome"	Geen AB! - arbeidsintensief en moeilijk - abces openen en spoelen (spreiding!, spec.ruimte, schapen apart), opruimen van klinisch aangetaste dieren; hygiëne! , vaccinatie (als enzoötisch)	IP: variabel tot 6m!, geit: cfr schaap - meestal weinig symptomen, wel felle daling melkproductie, vaccinatie, in België regelmatig voorkomen! Zoönose (zeldzaam)
Panaritium	<i>cfr rund</i>				
Boutvuur	<i>cfr rund</i>				
Gasgangreen	<i>cfr rund</i>				
Nocardiose	<i>cfr rund</i>				
Dermatomyose	<i>cfr rund</i>				
Dermatofylus congolensis	<i>Dermatofylus congolensis</i>	cfr paard, vormt zoöspores	endogeen of exogeen (vocht, huidletsels) - epidermis	droge omgeving , alg.behandeling, uitw.behandeling - bestrijding microtrauma	meer en meer omwille van klimaopwarming

	Agens	Eigenschappen	Aandoening	Bestrijding Epidemiologie	Andere
AHS-aandoeningen					
Mannheimia haemolytica	<i>Mannheimia haemolytica</i>		inhalatie (exogeen), neus en tonsillen (endogeen) - long - bloed - pneumonie, mastitis, septicaemie lam - acute sterfte!	tetracyclines en vaccinatie	PF: infectiedruk hoog, afweer laag, bv. door longwormen, virale infectie, Clamydophila, Mycoplasma, Geit: zelfde
Atypische pneumonie, Enzoötische pneumonie, Apicale pneumonie	<i>Mycoplasma ovipneumoniae</i> , +/- <i>M. haemolytica</i>		chronische hoest, dyspnee, hyperpnee; verergeren bij opjagen van dieren; mucopurulente neusvleoi - vooral apicale longdelen aangetast	diagnose via longletsels en bronchiaal spoelsel	geit: cfr schaaap
Infectieuze keratoconjunctivitis	<i>M. conjunctivae</i> , <i>Clamydophila pecorum</i>		chronische keratoconjunctivitis (tranenvloei, fotofobie, stuwing conjunctivae, keratitis, cornea ulceraties-blindheid)	tetracyclines (lokaal), oxytetracyclines (LA - algemeen) - kans op recidieven groot!	diagnose: Mycoplasma: isolatie, PCR; Clamydophila: STAMP, isolatie op celculturen, ELISA, PCR, Serologie (cfr kat)
Spijsverteringsstelsel					
C. perfringens enterotoxinemieën	<i>Clostridium perfringens</i> , <i>verschillende toxine types</i>	Gr+, fac. of obl. symbiotisch (DD), exotoxigeen (alpha, beta, gamma, epsilon-toxine en enterotoxine), anaëroob milieu en veel EW nodig	xxx in dd - hemorrhagisch-necrotiserende enteritis - bloed: toxinemie - snelle dood - type epsilon: CZS-stoornissen (verweking van het dier)	weinig kans op behandeling, mss vochtherapie en AB	diagnose: bact. onderzoek (dd); toxine aantonen: ELISA (veel vals - en vals +), Geit: zelfde

	Agens	Eigenschappen	Aandoening	Bestrijding Epidemiologie	Andere
Paratuberculosis (ziekte van Johne)	<i>Mycobacterium paratuberculosis</i>	cfr Rund - belangrijk bij het schaap! - wettelijk bestreden	sterfte van lammeren kort na geboorte (uitsaaiing naar uterus en nier); slaat makkelijk aan bij jonge dieren: asymptomatische dragers tot 2j.: gewichtsverlies, wolverlies, atrofie van spieren, dood (bij schaap nt altijd verdikking van de darm - zelfs verdunning van darm, opgezette mesenteriale LK)	preventie moeilijk: mss vaccinatie, insleep vermijden, kiem aantonen bij jonge dieren aantonen moeilijk	Geit: zelfde
Zenuwstelselaandoeningen					
Tetanus	<i>C.tetani</i>	cfr Paard	wonde, iatrogeen, retentio sec. - altijd gegeneraliseerde tetanus - krampen	vaccinatie! : C.tetani en C.perfringens bij schapen belangrijk! - wondtoilet, etc.	Geit: zelfde
Botulisme	<i>C.botulinum</i>	cfr grote huisdieren			kann ook in (anaërobe) plantaardig materiaal vermeerderen (nat hooi!)
Listeria monocytogenes	<i>Listeria monocytogenes</i>	cfr rund - schaap en geit zijn gevoeliger dan rund!	kann subklinisch verlopen CZS, abortus, uier (excretie), conjunctivitis, septicaemie	tetracyclines, helft van dieren gaan meestal dood en een deel gaat blijvend afwijkingen vertonen	zoönose!: schapen en geitenkaas
Bewegingsstelsel					

	Agens	Eigenschappen	Aandoening	Bestrijding Epidemiologie	Andere
Rotkreupel	<i>Fusobacterium necrophorum</i> , <i>Dichelobacter nodosus</i>	F: Gr-, anaëroob, in elk schaap/geit aanwezig thv darm; D: obl.pathogeen!, verschillende serotypes (~virulentie, geen kruisimmunitie!), fimbriae, proteasen, nt resistent	PF: vochtig ondergrond!! - Fusobacterium produceert een toxine - lokale necrose ("vochtig eczeem") - Dichelobacter kolonisiert met fimbriae en produceert proteasen (penetratie van epidermis) dieren manken, V-vormige kloven - abnormale hoornvorm - alg.symptomen	goede klauwverzorging - losse hoorn wegnemen - lokale therapie - algemeen AB - droge omgeving - Nabehandeling (klauwen kappen - formalinebaden) - vaccinatie (geïnactiveerd D.nodosus, verhindert overdracht, versnelt genezing, entreaties mogelijk!)	diagnose: kliniek - isolatie van D.nodosus (spec.milieus) - uitstrijke en Gr+ kleuring - typisch vorm
Non-purulente artritis	<i>cfr rund</i>				
Etterige artritis	<i>cfr rund</i>				
Tussenklauw-panaritium	<i>cfr rund</i>				
Voortplantingsstelsel					
Campylobacter abortus - Epizoötische abortus	<i>Campylobacter abortus</i>	<i>cfr</i> varken	per os - immuniteit of bloed - drachtige uterus - xxx- placentitis - abortusstorm als in een - populatie gebracht	drachtige oöien afzonderen en behandelen - kiem moet endemisch worden!	diagnose: kleuring, verschil met Clamydophila maken - meeuwvorm
Clamydophila abortus - Enzoötische abortus	<i>Clamydophila abortus</i>	<i>cfr</i> kat	per os, inhalatie, conjunctiva - bloed - placenta - xxx - necrose - abortusstorm - persisterend in kudde (dragere)!)	afzonderen en ontsmetten, geen contact met andere dieren! - AB (intracellulaire kiem - eliminatie onmogelijk) - vaccinatie (nt in België)	diagnose: STAMP, isolatie, ELISA, PCR, serologie (titerstijging) - Zoönose! (zwangere vrouwen)
Brucella abortus	<i>cfr rund</i>				

	Agens	Eigenschappen	Aandoening	Bestrijding Epidemiologie	Andere
Brucella melitensis	<i>Brucella melitensis</i>	voorlopig nt hier, wettelijk bestreden, cfr runderbrucellose	vruchtbaarheidsproblemen		zoönose!: aborterende ooi of niet-gepasteuriseerde zuivelproducten
Brucella ovis	<i>Brucella ovis</i>	wettelijk bestreden	vooral bij ram problemen - venerische overdracht		nt pathogeen voor mens
Q koorts			abortus bij schaap, vaak subklinisch		zoönose! (griepsymptomen)
Mastitis	<i>cfr rund</i>				
Blauw- uier syndroom	<i>Staphylococcus aureus,</i> <i>Mannheimia</i> <i>haemolytica</i>		warme, rood, gezwollene, pijnlijke uier - wordt blauw verkleurd (necrotizerende mastitis) - sterfte of afvallen van de uier	vochttherapie - AB (veel en intraveneus)	
Algemene aandoeningen					
Bibersteinia trehalosi	<i>Bibersteinia trehalosi</i>	cfr Mannheimia haemolytica	endogene infectie (tonsillen) of exogene infectie - (PF - vette dieren!) - acute septicaemie bij jonge schapen, vaak in najaar - puntbloedingen, bloed in buikholte, etc.	tetracyclines - meestal te lang!	DD: enteroxinaemie (geeft haemorrhagische enteritis!)
Mycoplasma agalactiae	<i>Mycoplasma agalactiae</i>		agalactie, artritis, conjunctivitis		in de tropen - nt hier